N°. 4690.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon Droit.

Dit blad verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Maandags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5.00; voor de buitensteden franko p. p. ƒ 6.00.

Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan »het Bureau van DE TIJD."

MAANDAG 13 OKTOBER.

Advertentiën van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentiën wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 11 Oktober.

Het Middelbaar Onderwijs.

II.

In den aanhef der Memorie van Toelichting leest men: dat »de benaming van middelbaar onderwijs niet op zich zelve eene vaste beteekenis" heeft; »zij ontvangt die eerst door de wet of eene bepaalde inrigting." Deze opmerking is slechts in zekeren zin juist, namelijk voor zoover zij sommige uiterste grenzen van het middelbaar onderwijs op het oog heeft. Eenige leden der Kamer en enkele schrijvers hebben deze opmerking omgewerkt en daarvan iets geheel anders gemaakt. Zij hebben gesteld, dat het begrip van 't middelbaar onderwijs een volkomen willekeurig begrip was en dat de wetgever daarmede kon rondspringen naar verkiezen. Dat is zonder twijfel eene dwaling. Als een denkbeeld niet een onder alle opzigten volkomen vaste beteekenis heeft, dan volgt daar nog niet uit, dat de beteekenis daarvan gansch willekeurig is. Zoo is het in het onderhavige geval zeker, dat niet tot het middelbaar onderwijs kan behooren wat zeer stellig en ontwijfelbaar onder het hooger of lager onderwijs is gerangschikt. Wat lager onderwijs is heeft de wet op het lager onderwijs bepaald; wat hooger onderwijs is heeft het besluit van 1815 aangewezen voor zoover het de latijnsche scholen of gymnasiën betreft.

Nu wordt juist omtrent deze laatste kwestie de vraag betwist of de gymnasiën of latijnsche scholen al of niet onder het middelbaar onderwijs moeten worden gerekend. Het is de voornaamste kwestie, die in deze aangelegenheid behandeld wordt, en waaromtrent bereids eenige groote woorden van verdachtmaking zijn in 't midden gebragt. Het is eene kwestie, waarbij wij, Katholieken, belang hebben, en zoo dikwerf eene dergelijke aangelegenheid op het gebied der wetgeving voorkomt, zijn er altijd eenige liefhebbers, die haar tot een wapen ten behoeve van hun afkeer bezigen. Wij zouden evenwel ons zelven aan partijschap bezondigen, indien wij niet aanstipten, dat bij deze voordragt slechts weinigen, zeer weinigen blijk hebben gegeven van hunne vooringenomenheid. Er waren er anderen, veel meer in getal, die in het voordeel eener zekere theorie van onderwijs, die zij zich hebben gevormd, de gymnasiën onder het middelbaar onderwijs willen plaatsen. Het is slechts van deze laatsten, dat wij willen spreken; want met kwaadwilligheid valt niet te redeneeren.

Er zijn hier twee vragen te behandelen, namelijk in de eerste plaats of de wetgever volkomen vrij is in de rangschikking van de latijnsche scholen onder het middelbaar onderwijs; in de tweede plaats; of, zoo het al geoorloofd mogt zijn, dat ook wenschelijk moet geacht worden.

Er wordt gezegd in het voorloopig verslag, dat volgens de Grondwet »de *inrigting* van het openbaar onderwijs door de wet *geregeld*" wordt. Dat staat ook werkelijk zoo te lezen in de tweede alinea van art. 194 der Grondwet. Nu leiden de leden, waarvan wij spreken, daaruit af; dat onder de regeling van het onderwijs ook moet verstaan worden het regt, om te bepalen wat hooger, wat middelbaar onderwijs is. Die leden zien evenwel over het hoofd, dat er ook eene vierde alinea is, welker inhoud van het hoogst belang is in de kwestie, die wij behandelen. Die vierde alinea luidt als volgt:

»Het geven van onderwijs is vrij, behoudens het toezigt der overheid en bovendien, voor zoover het middelbaar en lager onderwijs betreft, behoudens het onderzoek naar de bekwaamheid en zedelijkheid der onderwijzers; het een en ander door de wet te regelen." Er blijkt daaruit, dat het hooger onderwijs volkomen vrij is en zoomin een onderzoek naar de zedelijkheid als naar de bekwaamheid der onderwijzers gedoogt.

Wat was hooger onderwijs op het oogenblik, toen de Grondwet gemaakt werd? Daaromtrent kan geen kwestie vallen. Het koninklijk besluit van 1815 had de latijnsche scholen onder het hooger onderwijs gerangschikt, en was in volle kracht op het oogenblik, dat de Grondwet tot stand kwam. Zoodat de Grondwet vrijdom verleenende van het examen, waar de onderwijzers van het hooger onderwijs daaronder begrepen heeft de onderwijzers van de latijnsche scholen, die, waar de toenmalig bestaande wetgeving, waren verklaard hooger onderwijs te geven. En niet slechts stond het toen ter tijd vast, dat de gymnasia tot het hooger onderwijs behoorden, maar insgelijks was er toen geen twijfel of hetgeen toen bestond, werd geacht aldus te moeten blijven bestaan. Alle staats-kommissiën, die van 1828 tot 1849 over het onderwijs zijn gehoord, hebben ten allen tijde, zonder eenige uitzondering, de meening aangekleefd, dat de latijnsche scholen tot het hooger onderwijs moeten behooren. Er is en er kan alzoo geen twijfel zijn, of de grondwetgever sprekende over de voorregten aan het hooger onderwijs geschonken, heeft die ook aan de latijnsche scholen, als tot het hooger onderwijs behoorende, toegekend. Daaromtrent was toen geen verschil van meening zoo min bij de regering, die de grondwetsherziening voordroeg, als bij de Kamer, die haar aannam. Voor de Katholieken, was dat eene hoofdvraag, die dan ook niet is beslist, zonder dat zij gehoord en hun van wege de regering de noodige verklaringen gegeven waren. Wel is waar in de publieke diskussie is daarvan niet uitdrukkelijk melding gemaakt. Waarom niet? Omdat het onnoodig geacht werd; zoo blijkbaar, zoo ontwijfelbaar was tijdens de beraadslagingen over de Grondwet, deze aangelegenheid, die in aller meening vast stond.

Kan men nu, na zoo veel jaren, tegen de bedeeling van den grondwetgever, daarop terugkeeren? Kan men een bij de Grondwet verleend voorregt terugnemen, onder voorwendsel dat eene theorie van onderwijs, die men nu bedacht heeft, dit vordert? Onmogelijk, zonder eene onregtvaardigheid te begaan, zonder een verkregen regt te schenden. Daarenboven, al was er ook strikt genomen geen verkregen regt, dan is er nog een beginsel van wetsverklaring, dat hier zijne toepassing vindt. Gunsten, door de wet gegeven, moeten zoo ruim mogelijk worden opgevat; beperkingen daarentegen moeten zoo streng mogelijk worden opgenomen. Volgens dien regel, die boven alle bedenking staat, zouden de latijnsche scholen onder het hooger onderwijs moeten blijven gerangschikt, zelfs al ware haar daartoe geen volkomen regt toegekend.

Men argumenteert daar tegen met alinea 2 van art. 194 van de Grondwet, waar zij zegt, dat de inrigting van het openbaar onderwijs wordt *geregeld* door de wet. Men meent dat die regeling, dewijl er geen beperkend woord bij staat, algemeen is en dus gansch afhankelijk is gemaakt van den toekomstigen wetgever. Men vergist zich; de beperking is gegeven in alinea 4, waar de wetgever, die de latijnsche scholen onder het hooger onderwijs rekende, zekere voorregten schonk. De tegenwoordige wetgever is slechts vrij, voor zoover hij niet gebonden is door de verkregen regten, die in de bedeeling van den toenmaligen grondwetgever lagen.

En zoo er zijn mogten, die na al het aangevoerde, tegen alle regt en billijkheid, nog bleven vasthouden aan alinea 2; dan stippen wij aan dat zij het artikel niet goed gelezen hebben. Wat zegt alinea 2? Dat de wet de inrigting van het *openbaar* onderwijs regelt? Wat is het *openbaar* onderwijs, waarvan hier de Grondwet spreekt? Het is en het kan geen ander zijn, dan het onderwijs dat van staatswege gegeven wordt. Vergelijkt men de alinea 3 met alinea 4 dan blijkt zulks duidelijk. In alinea 3 wordt gesproken over het lager onderwijs dat van overheidswege zal gegeven worden, en dat wordt *openbaar* onderwijs genoemd. Maar in alinea 4, waar gehandeld werd van het *vrije* onderwijs is geen spraak meer van *openbaar* onderwijs. De kwestie is overigens uitgemaakt door den wetgever die de wet op het lager onderwijs tot stand bragt. Wat zegt art. 3 van die wet? Openbare scholen zijn die, opgerigt en onderhouden door de gemeente, de provinciën en het rijk, afzonderlijk of gezamenlijk; de overige zijn *bijzondere* scholen. Het is alzoo duidelijk dat openbaar onderwijs is het onderwijs van staatswege gegeven. Welnu als dat zoo is, dan zal men alinea 2 van de Grondwet slechts kunnen inroepen voor de staatsscholen maar volstrekt niet voor de latijnsche vrije scholen, die zelfs, blijkens alinea 2, buiten het bereik van de wetgever vallen. Voor deze *vrije* scholen heeft de wetgever geen bevoegdheid om ze te regelen naar luim en gril, maar is hij gebonden aan alinea 4 en de daar geschonken en thans sinds 14 jaren verkregene regten. Had hij al de ruime hand met het *openbaar* onderwijs; hij zou daarentegen de hand gebonden hebben met het *vrije* onderwijs.

Het is alzoo bewezen, dat de gewone wetgever niet volkomen vrij is, om alle latijnsche scholen te scharen onder het middelbaar onderwijs. Zoo hij het met eenige scholen zou mogen doen, hetgeen wij ontkennen; dan zou hij het alleen kunnen doen met de lands, provinciale of gemeente scholen; terwijl al de vrije latijnsche scholen ongestoord blijven in het privilegie hun door alinea 4 van 194 der Grondwet toegekend.

Z. M. heeft mr. J. D. C. baron van Heeckeren van Wassenaer vergunning verleend tot het aannemen der onderscheidingsteekenen van groot-officier der orde van het Legioen van Eer, hem door den Keizer der Franschen geschonken; en mr. S. T. A. van der Heyden op zijn verzoek eervol ontslagen als regterplaatsverv. in de arr.-regtb. te Breda.

's HERTOGENBOSCH, 9 Oktober. Heden heeft de arr. regtbank te dezer stede behandeld de zaak van mr. K. A. W. P. van Baerle, praktizerend advokaat te Breda, beschuldigd van in het voorjaar, te Ginneken ter openbare teregtzitting van het kantongeregt, den griffier te hebben beleedigd, zijnde daarvoor tegen den beschuldigde eene gevangenisstraf van 2 tot 5 jaren geëischt. De uitspraak is daarop voor acht dagen uitgesteld.

De telegraaf meldt heden het volgende:

LONDEN, 11 Okt. De *Times* berigt het volgende: Den soldaten is het verboden morgen Hydepark te bezoeken. Een proklamatie van Richard Mayne verbiedt het houden van *meetings* en het uitspreken van redevoeringen in de parken, en waarschuwt het volk geen deel te nemen aan zulke bijeenkomsten, omdat de noodige maatregelen genomen zijn tot handhaving van de openbare rust en orde.

BERLIJN, 10 Okt. De heer v. Arnim Boytzenburg heeft heden in de eerste kamer voorgesteld, dat de vergadering het budget, zooals het door de tweede kamer gewijzigd is, verwerpen en daarentegen het regeringsontwerp aannemen zal. Deze motie werd door 58 leden ondersteund. Door den minister-prezident werd daarop eene verklaring voorgelezen, waarvan het slot op het volgende neêrkomt: de regering kan zich na de aanneming der rezolutie-Forckenbeck in de tweede kamer, van verdere pogingen geen goed gevolg beloven; zij verwacht integendeel nog ergere botsingen over kwestiën van beginsel, welke een goede verstandhouding bemoeijelijken. In dien stand van zaken zal de regering voortaan slechts de gemeenschappelijke belangen des vaderlands in het oog kunnen houden. Onder deze rekent zij den pligt om te zorgen, dat de konstitutie ook eene waarheid blijve in al datgene, wat de regten der kroon en van deze kamer betreft.

Volgens mededeelingen van leden der eerste kamer kan men de aanneming der motie v. Arnim te gemoet zien.

RAGUSA, 10 Okt. Omer-pacha heeft heden Scutari verlaten om zich naar Konstantinopel te begeven. Naar men zegt is hij voornemens de militaire loopbaan te verlaten. Derwisch-pacha is naar Bosnië vertrokken.

TURIJN, 10 Oktober. Een bulletijn van doktor Ripari meldt dat de toestand van Garibaldi zich door niets ongewoons kenmerkt, zoodat eene spoedige herstelling te verwachten is, terwijl het been minder stijf zal blijven als men aanvankelijk had gevreesd.

— Alle dagbladen zonder onderscheid geven hunne verontwaardiging te kennen over de schandelijke tooneelen die den 1sten Oktober plaats hadden.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 9 Okt. De *Courrier du Dimanche* heeft een waarschuwing gekregen wegens een artikel van den heer Prevost-Paradol, welk artikel door den minister van Binnenlandsche Zaken wordt beschouwd als een aansporing tot haat en verachting van het goevernement. Het doet in den vorm van een zamenspraak tusschen een vriend en een vijand der italiaansche eenheid al datgene uitkomen, wat de officiële stukken sedert twee jaren betreffende de romeinsche kwestie gepubliceerd hebben, en even gewigtige argumenten voor de twee tegenovergestelde partijen kan opleveren.

— Onder de geruchten betreffende de romeinsche kwestie behoort, dat de ontruiming van Rome in beginsel zal worden aangenomen, maar dat daarvoor een zekere termijn zal worden gesteld, niet van drie of zes maanden, maar van een tot drie jaren.

— De *Courrier de Champagne* verhaalt den volgenden trek van eenen hond, toebehoord hebbende aan den eigenaar van een kermistroep, en door dezen in Januarij ll. te Soissons aan een Duitscher verkocht. De kooper nam het dier mede naar Duitschland, terwijl de vorige eigenaar naar het noorden van Frankrijk trok. Na acht maanden vond deze den hond, zeer vermagerd, terug, op zijne gewone plaats onder een der voertuigen. Op zijne latere omzwervingen bleek het hem, dat de hond België en een deel van Frankrijk was doorgetrokken, op alle plaatsen waar de troep gewoonlijk kwam, zijn ouden meester zoekende.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 8 Okt. De Hongaren schijnen, zegt een politiek overzigt, tot verzoening met Oostenrijk over te hellen, ten einde een toestand te doen ophouden, die even nadeelig voor beiden is, terwijl daarentegen een naauwe aansluiting en eenheid voor hun grootheid vereischt wordt. Men wil aan beide zijden een toenadering, en zoodra men daartoe gekomen is, zijn zekerlijk de grootste bezwaren opgeruimd. De Hongaren, die de vrienden der dynastie zijn, willen, om daartoe te geraken, de herstelling van den Hongaarschen landdag. Graaf Forgach, kanselier van Hongarije en een der ministers van den Keizer, is onlangs in Hongarije geweest om zich van den waren toestand des lands te vergewissen; hij heeft, zooals reeds gemeld is, met de aanzienlijkste mannen van alle partijen in konferentie geweest, hun aanmerkingen aangehoord en hun de zijnen voorgesteld. Onder anderen zeide men tot graaf Forgach: »Geloof niet dat indien wij op de noodzakelijkheid der voorloopige herstelling van de hongaarsche kommitaten aandringen, aan een overdreven gevoel van nationale zelfzucht gehoor geven en de algemeene belangen der monarchie uit het oog verliezen. De bezwaren, welke gij in het bestuur der zaken ontmoet, zijn ons niet onbekend, en wij willen ze niet vermeerderen, evenmin den Keizer in wat het zij ongehoorzaam zijn.

»'t Is u bekend dat de Hongaren tot alle opofferingen gereed zijn zoodra men hen ten aanzien hunner regten gerust stelt, en men hun verhevene gevoelens en deugden regt laat wedervaren, evenzeer als zij op een dwaalspoor kunnen komen zoo zij zich verzekeren mogten dat men hun achting onthoudt. De Hongaren zijn gehecht aan hun nationaal bestaan, aan hunne wetten en taal. Zij vereeren de grootsche herinneringen hunner geschiedenis; dit alles verdient achting en biedt geen gevaar aan. 't Is noodzakelijk dat de keizer daar aan niet twijfelt, evenmin als zijne duitsche ministers: 't behoort u hen in te lichten.

»Wij zijn overtuigd dat indien men de kommitaten (municipaliteiten) herstelde en met de achting behandelde, die hun verschuldigd is, zoo men hun nationale prikkelbaarheid ontzag, zij aan het goevernement een magtigen steun zouden geven en met kracht medewerken in zijn pogingen om de eendragt te herstellen."

Graaf Forgach zou hier op geantwoord hebben:

»Uw taal vervult mij met vreugd, want zij bewijst dat uw harten van dezelfde begeerte als het mijne doordrongen zijn. Ik denk als gij dat een Hongaar die zijn land bemint er naar streven moet de natie met de dynastie harer koningen te verzoenen, want deze verzoening is de waarborg der wederzijdsche belangen; en ik ben overtuigd dat om dit doel te bereiken onze konstitutionnele kommitaten weder hersteld moeten worden. Allen wenschen wij deze herstelling, maar ik geloof niet dat het oogenblik gekomen is om die te beproeven, en wel om reden de eerste elementen ons ontbreken. Ik verheug mij u in zoo grooten getale op hetzelfde terrein met mij te vinden, want dit is een bewijs dat uw harten van de overtuiging zijn doordrongen, dat ons land veeleer het doel zal bereiken het welk het beoogt door verzoening en goede verstandhouding, dan door een halsstarrige volharding in een geweldige en onvoorzigtige vijandigheid. Ik bezweer u op dezen weg te volharden, uw vrienden dien te doen betreden en uw landgenooten er op te brengen, terwijl ik mijnerzijds mij als uw bemiddelaar tot onzen doorluchtigen vorst zal wenden. Dus handelende zal ik den dierbaarsten mijner pligten vervullen, en ik ben verzekerd dat een goede uitkomst spoedig onze vereenigde pogingen zal bekroonen."

— De *Augsb. Zeit.* heeft een schrijven uit Beyruth van 20 Sept. ontvangen, waarin gezegd wordt, dat de oneenigheden, welke onlangs tusschen Daud Pascha, den door de Porte aangestelden goeverneur van den Libanon, en de maronitische bevolking van Kastrawan waren opgerezen, door tusschenkomst van den patriarch der Armeniers vooreerst bijgelegd zijn. Er was bepaald dat de straatweg of, juister gezegd, de begaanbare weg tusschen Dschunie en Ghasir, waarvan de aanleg door Daud Pascha was voorgeschreven, werkelijk zal worden aangelegd. De Maroniten, die onlangs te Ghasir wegens feitelijk verzet tegen de nieuwe belasting op de tabaksteelt in hechtenis genomen, maar door de ingezetenen gewelddadig uit de gevangenis gehaald en op vrije voeten gesteld waren, moeten zich weder in hechtenis begeven en zullen daarop door de regering des lands zelve in behoorlijken vorm ontslagen en op vrije voeten gesteld worden. Omtrent de nieuwe belasting op de tabaksteelt zal uit Konstantinopel beslissing worden gevraagd, zullende zij inmiddels enkel bij den uitvoer uit den Libanon, en niet meer bij de produktie worden geheven.

BERLIJN, 9 Okt. De gewezen minister von der Heydt is door Keizer Napoleon begiftigd met het grootkruis van het Legioen van Eer. Deze onderscheiding van den kant van Frankrijk den man aangedaan die door velen wordt beschouwd als de oorzaak van het bestaande konflikt tusschen regering en vertegenwoordiging baart niet weinig opzien.

— Morgen zal in de zitting van het Heerenhuis door de budget-kommissie worden voorgesteld den prezident te magtigen, om met het Huis der Afgevaardigden in overleg te treden, ten einde middelen op te sporen die aanleiding kunnen geven om aan de gerezene geschillen over het budget voor 1862 langs minnelijken weg een einde maken, alsmede om genoemd Huis te verzoeken zich duidelijker te verklaren, omtrent de beteekenis welke het hecht aan het schrappen van eenige posten op de begrooting. Daardoor zou het Heerenhuis in de gelegenheid gesteld worden om met volkomene kennis van den staat van zaken over de aanneming of verwerping van genoemd budget tot eene beslissing te komen. Men denkt niet dat dit voorstel zal worden aangenomen, maar dat het Huis veeleer het gewijzigde budget van de hand wijzen en het oorspronkelijke, van de regering aannemen zal. Niemand ontveinst zich echter dat de moeijelijkheden daardoor nog grooter zullen worden.

— In de zitting van het Huis der Afgevaardigden van heden, is officieel melding gemaakt van het ontslag van graaf Bernstorff en den heer v. Holzbrinck als ministers, en van de benoeming van den heer Bismarck Schönhausen, als minister van Buitenlandsche Zaken.

De beraadslagingen waren overigens herhaaldelijk zeer onstuimig. Menigmalen gebeurde het, dat de sprekers zich niet konden doen verstaan ten gevolge van het gedruisch en de prezident de vergadering te vergeefs aanmaande om zich rustiger te gedragen; alleen de bedreiging, dat hij de zitting gedurende eenigen tijd zou verdagen, was in staat om de leden tot bedaren te brengen.

— Gisteren is te Stuttgart de algemeene vergadering der vereeniging voor duitsche industrie gehouden en onder anderen besloten, het fransch-pruissisch handelstraktaat van de hand te wijzen, om reden het met de belangen van het Tolverbond in strijd is.

— Uit Leipzig meldt men dat aldaar gisteren in eene talrijke vergadering een adres zamengesteld en door 688 personen onderteekend is, strekkende om het pruissische Huis van afgevaardigden te bedanken voor zijne houding tegenover de regering, die, naar het adres zegt, in geheel Duitschland weerklank vindt.

— Bij gelegenheid van de kathecismuszaak in Hannover wordt in een blad aan een dergelijke zaak herinnerd, die in 1845 plaats had. De luthersche bisschop van Hildesheim had namelijk in zijn diocees den kathecismus van Canisius ingevoerd zonder koninklijk verlof. De toorn des Konings, toen hij dit vernam, was zoo groot dat hij den bisschop wilde doen gevangen zetten; maar de ministers beletten met de grootste moeite deze in den hoogsten graad onstaatkundige handeling. Evenwel werden al de exemplaren van den kathechismus in beslag genomen, de bisschop moest de ongenade des Konings ondergaan en van de invoering van dien katechismus afzien. Nu, zegt het blad, schrijft de Koning een nieuwen kathechismus voor en men weet welke uitkomst dat bevel gehad heeft. Het bevel is ingetrokken geworden, en de geestelijkheid mag nu den kathechismus gebruiken of niet.

Ten aanzien van de beruchte katechismus-kwestie verneemt men uit eene korrespondentie uit Linden nog de volgende bijzonderheden. Toen in Augustus de verordening des konings, waarbij het gebruik van den nieuwen katechismus niet verpligtend werd gemaakt, bekend werd, zonden de Lutherschen eene deputatie aan den superintendent Dr Warnecke om met hem te onderhandelen over het afschaffen van eenige punten die bij velen aanstoot vonden, en wel voornamelijk: afschaffing van het »uitdrijven des duivels" bij den doop der kinderen; idem van het bekruisen van doopelingen; idem van het »zingen" der woorden bij het Avondmaal door den predikant. Genoemde superintendent verklaarde in een onderhoud dat ongeveer twee uren duurde o. a. dat hij onmogelijk van den persoonlijken duivel afstand kon doen, wijl hij het geloof daaraan bij de aanvaarding van zijn ambt had bezworen; doch dat hij het verlangen der deputatie aan het konsistorie zou voordragen. Of nu de predikant na die toezegging gewetensbezwaren heeft gekregen, dit weet men niet, maar het werd al spoedig bekend dat hij zich bezig hield met het organizeren van eene kontra-demonstratie ten gunste van den persoonlijken duivel. De gemeente is daarover zoo gebelgd dat men de verwijdering van den superintendent heeft verzocht. Er is nog geen antwoord op dat verzoek ingekomen, maar volgens de korrespondentie zou stellig ¾ van de leden der gemeente, die zich niet met den duivel kunnen vereenigen, voornemens zijn om tot de Kalvinistische kerk over te gaan, waar hij sinds lang afgeschaft is.

— Uit Maagdenburg wordt geschreven dat de vrije gemeenten van het avondmaal hebben afgezien om daarvoor in de plaats *soirées* te stellen. Een der leden moet voor den drank zorgen; ieder brengt mede wat hij eten wil. Van al de godsdienstige handelingen is niets overgebleven dan de zoogenaamde bevestiging op Palmzondag, welke hierin bestaat, dat men de kinderen laat beloven brave menschen te zullen zijn. Een protestantsch blad van Weenen stelt voor deze bevestiging door een gemeenschappelijk dejeuner te vervangen, gepaard aan gymnastieke oefeningen, gedurende welke men de kinderen met het hoofd omlaag en de beenen in de lucht die belofte zal hooren afleggen.

— Naar men uit Kassel schrijft zou de minister von Sternberg zijn ontslag gevraagd hebben, omdat alle pogingen van het ministerie den Keurvorst niet bewegen konden ook slechts eene enkele der meest spoed vorderende zaken af te doen. Noch over de kieswet, het ontwerp waarvan hem reeds geruimen tijd geleden is voorgelegd, noch over de bijeenroeping der Kamers, die nog in den loop dezer maand door de ministers wenschelijk geoordeeld was, had hij een besluit willen nemen.

— Berigten uit Finland melden, dat aldaar eene vreeselijke hongersnood heerscht. Volgens berekeningen door de dagbladen openbaar gemaakt, schijnt men het getal menschen, die met volslagen ontbering worden bedreigd, op niet minder dan 374,000 te begrooten, een ontzettend cijfer op eene bevolking van slechts 1,800,000 zielen. Men schrijft algemeen dien treurigen toestand alleen toe aan de drukkende russische wetten, waaronder Finland gebukt gaat, en men ziet daarom met verlangen de bijeenroeping van den nationalen landdag te gemoet, ten einde door andere instellingen Finland uit zijn ongelukkigen toestand te redden.

ITALIË.

TURIJN, 8 Okt. Het dekreet, waarbij Garibaldi geamnestieerd wordt, is hem door den kommandant van Varignano beteekend. Garibaldi heeft toen weder op dezelfde wijze geprotesteerd als toen hij vroeger ieder denkbeeld van gratie verwierp. Hij heeft verklaard dat hij geen amnestie kon erkennen waar geen schuldige was.

Men zegt, dat Garibaldi verlangt, om eenigen tijd te Caprera te gaan doorbrengen; evenwel ontvangt hij zulke dringende uitnoodigingen van de Engelschen om te Londen te komen, dat hij dit ter naauwernood zal kunnen weigeren.

— Hoewel de *Italia* het gerucht van eene aanstaande reis van den heer Ratazzi naar de hoofdstad van Frankrijk tegenspreekt, verzekert men, dat die minister aan eene officieel persoon heeft geschreven dat hij er den 20sten hoopte te zijn.

— Uit Napels zijn de berigten schaarsch, alleen meldt een korrespondentie, dat de Piemontezen dezer dagen, op het Capuaplein een vier-en-zeventigjarige vrouw gefuzilleerd hebben.

Een zekere Antonio Lubrano, een Camorist, dien men naar de gevangenis van la Vicaria voerde, werd op het oogenblik dat men hem opsloot doorstoken; zijn kameraden, die deze daad verrigtten, beschuldigden hem van de wetten der Camorra overtreden te hebben.

Te Palermo werden voortdurend camorristen in hechtenis genomen. Op den 17n Oktober waren honderd drie-en-dertig hunner achter de grendels gezet.

Kolonel Bonvicino had te Potenza de verwoesting van al de landhuizen gedekreteerd in het distrikt van dien naam. De *Indipendente* van Alexander Dumas zegt dat dit geschiedt om de benden van Coppo en Ninco Nanco van levensmiddelen te berooven en van de hulp welke zij van de boeren ontvangen.

De hooge raad heeft op bevel van den minister van justitie zich bevoegd verklaard om de suspensie a divinis,

den kardinaal aartsbisschop van Napels tegen Pa-[illegible], priester, in de stad Torre del Greco uitgesproken, als nietig te verklaren, en heeft dit gedaan.

Volgens een schrijven uit Messina van den 29e Sept. hadden een paar dagen te voren te Randazzo, [illegible] en Strada, mazzinistische opschuddingen plaats gehad. In alle drie genoemde steden hadt men, waarschijnlijk naar een gemeenschappelijk plan, onder den kreet van »leve de republiek!" het stadhuis bestormd, de piemontesche vlag verscheurd en de roode met het opschrift: »*Sangue per sangue*" uitgestoken. Ook werden onderscheidene bakkers- en slagterswinkels door het woedende volk geplunderd. De nationale garde weigerde tegen het volk op te rukken en men heeft twee bataljons Infanterie uit Messina moeten ontbieden, die dan ook de rust voor het oogenblik hersteld hebben.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		10 OKT. 4½ u.		gebl.
Amsterdam, Thesaurie	3½ pCt.	88¹⁵⁄₁₆ à		
" Nederl. Bank	4 "			
Nederl., Werkel. Schuld	2½ "	64⅛	64¼	64³⁄₁₆
Dito Dito	3 "	76⁵⁄₁₆	76⅜	
Dito Dito	4 "	99¾	99¹³⁄₁₆	
Oost-Ind. Leening	4 "			
Amortisatie-Syndikaat	3½ "			
Handelmaats. op rescontre	"	140		
Dito à kontant	4½ "	139⅞		
Dito Leening 1858	4 "	97		
Aand. Holl. Spoorweg				
Leening idem	4½ "			
Rijn dito	4½ "			
Dito 2de Leening	4½ "			
België, Cert. Adm. Belg. Bk.	2½ "			
Dito bij *Rothschild*	2½ "	55⁵⁄₁₆		
Frankrijk, Certifikaten	3 "			
Spanje, Obligatiën	2 "	45⁵⁄₁₆	45⅜	
Dito	3 "			
Dito Binnenlandsch	3 "	49⁵⁄₁₆	49⅜	49⁵⁄₁₆
Amortisable Schuld		22½		
Bewijzen Coupons		10⁵⁄₁₆	10⅝	
Portugal, Obligatiën	3 "	45¹¹⁄₁₆	45¾	
Dito 1856/1859	3 "	45³⁄₁₆	45¼	
Dito Uitgestelde				
Rusland, Obl bij *Hope* & C°.	5 "	101⅞		
Dito dito 1828/29	5 "	100⅞		
Certif. dito 1831/33	5 "			
Dito dito 1840	4 "	74⅞		
Dito Orig. 2e, 3e en 4e Leen.	4 "	75¼		
Dito dito 5e	4 "	74¼		
Dito 5de Serie	5 "	82¾	82⅞	82¾
Dito 1855, 6de Serie	5 "	91⅜	91½	91½
Dito Adm. te Hamburg	5			
Dito te Londen	5			
Dito	[illegible]	90⅜		
Dito dito	3	58¼		
Dito bij *Hope* 1860	4½	90¼	90⅜	
Dito Leening 1862	5	90¾		
Inschrijv. in Assign.	6	53½		
Certifikaten van dito	6			
Spoorweg-Aktiën	5 "	196¾	197	197
Hypotheek	4			
Polen, Aandeelen 1835 fl. 500	*f*	165½		
Obligatiën	4 pCt.			
Pruissen, Obligatiën	4½ "			
Dito 1859	5 "			
Aandeelen 1854	3½ "	225	225½	
Oostenrijk, Obl bij *Goll* & C°.	5 "			
Dito dito	4 "			
Dito Metalliek	5 "	54¼	54⅜	54½
Dito dito	2½ "	27⅞	28	28⅛
Dito Rente Amst.	5 "	76		
Dito Nationale 1854	5 "	63¹⁄₁₆	63³⁄₁₆	63¹⁄₁₆
Weener Bank-Aktiën	*f*	751	754	751
Dito Aand. fl. 250, 1839		321		
Dito dito " 250, 1854	4 pCt.	219	221	221
Fr. Oost. Spw. Obl. bij *Hope*	3 "	129		
Beijeren, Spoorw.-Aandeelen				
Napels, Cert. bij *Lam.* & *B.*	5 "			
Dito bij *Rothschild*	5 "			
Denemarken, Oblig. te Londen	3 "			
Braz. Geldl. 1824 van £ 100	5 "	99⅝		
Dito 1839 " £ 100	5 "			
Dito 1843 " £ 100	5 "			
Dito 1852/1860	4½ "			
Cordova	6 "			
Peru, Geldleening 1854	4½ "			
Dito Fransche	4½ "			
Ecuador, Oblig 1855	1 "	17¹⁄₁₆	17⅛	17¹⁄₁₆
Venezuela, Obligatiën	3 "	27⅝	27¾	
Dito	1½ "	13⁵⁄₁₆	13⅜	
Grenada, Obligatiën	4½ "			
Dito Uitgestelde	1½ "			
Mexiko, Obligatiën	3 "	32³⁄₁₆	32¼	32³⁄₁₆
N. Amer. Pf. *Hope* & C°. Lr. A.	*f*	55		
Dito dito	" B. "			
Dito bij *Rothschild*	6 pCt.			
Illinois Spoorweg-Aandeelen				
Dito Oblig. Constr. Bons.	7 "	81⅛	81¼	81⅛
Galvest. Spoorweg Oblig.	8 "	21		
Louisiana	5 "	88		
Griekenland, Obl. geldl. 1825	5 "	7⁵⁄₁₆	7⅜	

Loten 1860 438; 4 pCt. Holl. Spoor 96⅞; Rijnshares 290; 4 pCt. Russ. Spoor —; Poolsche Spoorweg-Oblig. 81; 2 pCt. Grenada 16⅞; — Gest. 9⅜, ⅝; 1 pCt. Gest. 5⁷⁄₁₆; Galveston stellen —; Italië 67⅞; Kanaal Noordzee —

Binnenlandsche fondsen waren heden iets vaster van prijs. Van Buitenlandsche waren Oostenrijksche iets minder gewild. Venezuela bij weinig affaire sloten mede iets minder vast. Overigens was de markt genoegzaam onveranderd.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt., Prolongatie 3, ½, [illegible], Diskonto 3½ pCt.

VOORLOOPIG BERIGT DER BEURS van 11 Oktober tot 3½ ure.

Nederl. Werkel. Schuld à 2½ pc. 64³⁄₁₆, Aand. Handel-Maatsch. —, Spanje, Binnenl. 3 pc. —, Rusl., Obl. bij Hope en C°. 5 pc. —, Cert. 1855, 6de serie 5 pc. —, Oostenrijk, Met. 5 pc. 54⁹⁄₁₆, dito 2½ pc. 28⅛, dito Rente Amst. 5 pc. 76¹⁄₁₆, dito Nationale 1854 5 pc. 63¼.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 10 Okt. België 2½ pc. 59.—g; 4½ pc. 100.—g; Metal. 57.50 a 57.65; Nation. 66.50, Spanje 2 pc. 45.—, 3 pc. 49.10g.

PARIJS, 10 Okt. 3 pc. Rente 71.90 4½ pc. id. 98.65, Fr.-Oost. Spoorw. 510.—; Credit mobilier 1205; 3 pc. Spanje 49⅛; 2 pc. id. 45⅛; Russ. Spoorweg 420; Romeinsche Leening 71.90.

MADRID, 9 Okt. 3 pc. Spanje 51.10, 2 pc. id. 45 70.

LONDEN, 10 Okt. Consols 93⅞; 3 pc. Mexiko 33⅝, 4½ pc. Peru —; 3 pc. id. —; 4½ pc. doll. bonds —, 3¾ pc. Grenada —; 2 pc. Nieuwe Grenada —; id. afgest. —; 3 pc. Venezuela 29½, 1 pc. id. 14¾, 3 pc. Portugal —; 3 pc. Spanje —; 2 pc. id. —; Cert. Coup. 10; Amortisable 22½; 4½ pc. Russen 92½, 5 pc. id. 95½; 5 pc. id. 1862 —; 2½ pc. Holland 65¾; 4 pc. id. —; Illinois Shares —; id. C. B. 7 pc. Oblig. —; 5 pc. Sardinie —; Ecuador 17⅜; 5 pc. Grieken —.

WEENEN, 10 Okt. 7 pc. Metaliek 71.50; Dito Nationale 83.20; Bank-Aktiën 793, Noord-Baan-akt. —; Credit Anstalt 228, Oost.-Fr. Spoorweg 249, Nieuwe Lombard. 284

BERLIJN, 10 Okt. 5 pc. Metal. 59⅛, Dito Nation. 63½; Stiegl. 5de serie 88¾; Dito 6de id. 93; 5 pc. Russen 1862 93, 3 pc. Nieuwe dito 60, 4½ pc. Pruissen 102½.

HAMBURG, 10 Okt. 3 pc. Mexiko 32¼; 3 pc. Rusland 57, 3 pc. Spanje 46, 2 pc. id. 42¾, Vereinsb. 102, Noord-Duits. bank 99¼.

FRANKFORT, 10 Okt. 5 pc. Metall. 56½, Nation. 66⅛; 3 pc. Spanje 49½, 2 pc. id. 44¾.

Wisselkoers.

2/m. Parijs	*f* 55⅝	2/m. Livorno	*f* 45⅞
Zigt	56	2/m. Napels	77¾
2/m. Bordeaux	55⅝	3/m. Petersburg	169
½/m.	55⅜	6/w. Weenen	93
3/m. Madrid	239	" Augsburg	98½
" Cadix	238	" Frankfort	98⅛
" Sevilië	236	2/m. Hamburg	34⅞
" Bilbao	236	Zigt	35⅛
" Lissabon	41⅜	2/m. Londen	11.70
" Porto	41⅞	Zigt	11.75
2/m. Genua	45⅞	Rotterdam	⅛

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 10 Okt.

Tarwe in een doen: Pommer *f* 360 per 2400 k°, 126 ℔ gem. b. Poolsche *f* 310.

Rogge dadelijk onveranderd: 120 ℔ Petersburger *f* 218; Amerikaansche *f* 215 per 2100 k°; fijne dito *f* 212 id., 122 ℔ Pruissische *f* 220; 120 ℔ Taganrog *f* 213; op levering vaster: in Okt. *f* 196; Maart *f* 192, 193; Mei *f* 193, 192.

Garst, Haver en Boekweit zonder handel.

Op 9 vaten Olie te leveren in Okt. ek. 82½ ℒ. *Raapolie* op 6/w. *f* 49, Vliegend *f* 47¾; Mei *f* 47¾ a 48; Nov. *f* 47½; lléc. *f* 47¾ a ⅞. *Lijnolie* op 6/w. *f* 45½; Vliegend *f* 41¼; Maart, April en Mei *f* 40½; Nov. *f* 43½ a 44; Dec. *f* 42¼ a 42. *Hennepolie* op 6/w. *f* 47¾; Vliegend *f* 46.

SCHIEDAM, 10 Okt. Moutwijn *f* 14 25; Jenever *f* 19.75; Amst. Proef *f* 21.—; per Ned. vat zonder fust zonder de belasting. Spoeling *f* 0 70 per ketel.

MIDDELBURG, 9 Okt. Jarige Zeeuwsche Tarwe *f* 11.25 a *f* 10.50 naar deugd nieuwe dito *f* 10.—; tweejarige Walchersche Tarwe aan *f* 10.50 geveild; puike jarige dito *f* 12.25 tot *f* 11.50 naar deugd: puike nieuwe dito voor de zaai *f* 11.25, puike Baktarwe *f* 10.50, *f* 10.25 a *f* 10.—, mindere *f* 9.75. — Jarige Zeeuwsche Rogge *f* 8.—; puike Bakrogg *f* 7.— a *f* 7.75. — Nieuwe Wintergarst puike *f* 5.60, mindere *f* 5.40 de mud; nieuwe Zomergarst de beste *f* 5.50, mindere *f* 5.30. — Nieuwe Walchersche Witteboonen *f* 10.50 gekocht, later *f* 10.50 a *f* 10.75 de mud; Nieuwe dito Bruineboonen *f* 10.70, later *f* 10.50 a *f* 10.75 de mud; dito Paardeboonen werden aan *f* 7.— genomen; Zeeuwsche dito *f* 6.75. — Nieuwe Walchersche Groene Erwten *f* 8.25 a *f* 8.—, mindere *f* 7.75 de mud; dito Zeeuwsche *f* 8.—. — Koolzaad *f* 15.50. — In de prijzen van den Olie noch van de koeken is ons geen verandering bekend.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 11 Oktober.

GETROUWD (9 Okt.): A. J. Loe's met J. C van Hees - F. C. M. Kruse met H. J. Thierens. - P. P. M. Parson met M. A. G. Winkel - H. F. W. Grottendieck met J. G. Nagel.

BEVALLEN (8 Okt.): C. O. Gaetschenberger, geb. Piersch, Z. — (9 Okt.): M. Gomperts, geb. Heymans, D.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

TEXEL, 10 Okt. S., Alert, Hull. - Schaap, Titia Margaretha, Petersb. - Jensen, Victoria, Odensee.

HELLEVOETSLUIS, 10 Okt. Bartelse, Burger, Mewe.

UITGEZEILD:

TEXEL, 10 Okt. Knijpenga Jzn., Baron Sloet tot Oldhuis, Triëst. - Andersen, Haabet, Londen.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 10 Oktober, in lading naar:

Mannheim.	A. Grensbauser, Boreas.
Wezel.	Knipscheer, Wilhelmina.
Urdingen.	J. Boers, 3 Gebroeders.
Keulen.	A. Kosterman, Cöln N° 5.
Maintz.	B. Kirschreiber, Maintz N°. 5.
Dusseldorp en Duisburg.	W. Kantz, Niederrein N° 3.

AMSTERDAM, 2 Oktober, vertrokken naar:

Wezel.	F. Beijer, Wilhelmina.
Keulen.	J. R. Wilson, Cöln N° 21.

Rijnhoogte ARNHEM, 10 Okt. 1 el 1 p. 1 duim.
KEULEN, 10 " 5 vt. 9 "

VOOR DE KERK TE LONDEN.

Bedrag der vorige opgaaf	*f* 1571.97
Van B. B. een Munt-Biljet	" 10.—
Totaal	*f* 1581.97

Advertentiën.

(498) Heden overleed tot onze diepe droefheid, ons innig geliefd Zoontje, in wiens bezit wij ons slechts vier maanden mogten verheugen.

DEVENTER, 8 October 1862. A. L. VAN DER LANDE, A. M. VAN DER LANDE, BORGMEIJER.

Ten gevolge van verandering van Kerk,

Te Koop:

Een **OUD ORGEL** en **HOOG ALTAAR**. Te bevragen bij den Eerw. Heer L. HAENEN, Pastoor te Geertruidenberg. (493)

COCOS-ZEEP.

DEZE ZEEP schuimt sterk, reinigt oogenblikkelijk, ontneemt alle scherpte aan de huid, maakt haar zacht en blank en geeft haar een jeugdig frisschen tint. Men koopt een groot stuk voor 15 Cent.

Bij het wasschen van gekleurde Goederen en Zijden en Wollen Stoffen, doet zij, van eene zuiverder en minder scherpe loog bereid, de kleuren minder aan en maakt de wol niet hard. Zij onderscheidt zich bovendien van de nagemaakte soorten door hare witte en doorschijnende kleur, door droogte en hardheid in het gevoel. De nagemaakte gelijken veel op slappe vetkaars.

☞ *De goede echte soort van het* **VERKOOPHUIS**, heeft den naam H. KERKHOFF zoowel op de Zeep als op het Etiquet.

Etiquetten en Stempel heeft men intusschen nagemaakt, met uitzondering van den naam »H. KERCKHOFF", welke men ter misleiding van het Publiek in de nagenoeg gelijkluidende »H. NEUHOFF" veranderde. Onder dezen stempel nu verkoopt thans een bekende knoeijer zijn namaaksel.

Wij verzoeken den Dépôthouders instantelijk hunne Kalanten op deze bijzonderheden opmerkzaam te maken.

Het **PERSISCH INSECTENPOEDER** doodt oogenblikkelijk Weegluizen, Vlooijen, Motten, Bladluizen, Mieren en alle andere ongediertén. Wij verkoopen het in zakjes voor 50 Cents.

Portman'sche Polituur of Wrijfwas met gebruiksaanwijzing. Het Fleschje kost 15 Cent.

Brabänders Chocolade-Koekjes met wormafdrijvende zelfstandigheden, zijn uitmuntend in hunne werking en worden gaarne door de Kinderen genomen. De Geneesheeren DÖBNER, GEERLING, HOPMAN en FAHRMEISTER hebben ze met het beste gevolg aangewend en spreken er met veel lof van. Zij kosten 40 Cents het doosje.

Het gunstig bekende **Schumachers Poetspoeder**, dat het spoedigst en op de gemakkelijkste wijze het Metaal schoonmaakt, is weder voorhanden.

Vliegenlijm, om vliegen te vangen, het Fleschje 20 Cents.

BRABÄNDERS **STIJFSELGLANS** doet het IJzer glad en gemakkelijk over het goed heenloopen en het krijgt eenen mooijen glans. Een zakje kost 13 Cents.

De nieuwe **MINERALE LIJM** is kleurloos, doorschijnend als glas en hecht het gebroken voorwerp, hetzij van Porcelein, Glas, Hout, Marmer, IJzer of ander Metaal, zoo stevig aan elkander, dat het eer op eene andere plaats, dan op de gelijmde, breken zal. Een Fleschje kost 30 Cents.

Het **VLEKKENWATER** neemt alle mogelijke vetvlekken weg uit Zijden, Wollen en andere Stoffen, zonder de kleuren in het minst te veranderen. Prijs per Flacon 40 Cent, Groote Flesch *f* 1.

VERKOOPHUIS en de bekende Depôts. (499)

Kamers gevraagd.

Tegen 1° Mei 1863, vraagt een Heer bij fatsoenlijke lieden van de R. C. Godsdienst, te Huren: Twee net gemeubileerde **Kamers**, liefst op eene der hoofdgrachten, in den omtrek van den Dam, en den jaarlijkschen huurprijs van f 300.— niet te boven gaande. Adres onder letter M. bij den Boekhandelaar C. L. van Langenhuysen, Singel hoek Beulingstraat te Amsterdam. (494)

Lees hier.

Sekuur middel tegen de **Champion**, door ondervinding gebleken en door de beste bewijzen te staven, als ook voor [illegible] **Weegs- of Wandluizen.** Men vervoege zich bij A. van Heteren, Mr Timmerman, te Haamelen. Brieven *franco.* (497)

Voogden en Toezienden Voogden.

Handleiding voor Voogden en Toezienden Voogden, volgens het Nederlandsche Wetboek, door Mr. VAN KOETSVELD VAN ANKEREN 75 Cent

BOEDELSCHEIDING.

De Nederlandsche Wet omtrent Boedelscheidingen, met Aanteekeningen en Regterlijke Uitspraken over dit Onderwerp, benevens **Formulieren van Notariële Acten van Scheiding**, door W. HOOGVLIET f 1.90

Voorhanden bij H. J. VAN KESTEREN te Amsterdam. (455)

(376) Heden komt van de pers de 3e afl. van het Handboek der **Fabriekscheikunde**, of de leer der scheikunde theoretisch verklaard en practisch toegepast op alle fabrieksmatige bedrijven; benevens aanwijzing der middelen om de waarde en zuiverheid der [illegible] handelsproducten te bepalen. Een handboek voor fabrikanten en industrieelen en een leesboek voor den beschaafden stand naar Dr. J. R. Wagner, Hoogl. [illegible] Nederlanders, bewerkt door Dr. C. [illegible] met Platen. Compl. in 20 à 26 afl. en 20 platen, prijs per afl. f 0.30. — Prijs per plaat f 0.20.

(496) De Wed. J. R. VAN ROSSUM te Utrecht heeft uitgegeven N° 1

Catalogus van Oude Boeken.

Inhoudende: Werken over *Godgeleerdheid, Kerkgeschiedenis*, enz. welke tot de bijgevoegde prijzen te bekomen zijn.

Op aanvrage wordt dezelve *franco* toegezonden.

R. K. Theologische Boekhandel
VAN
G. MOSMANS,
Groote Markt te 's Bosch.
(Dépôt van het Huis H. GOEMAERE, te Brussel.)

Heden werd aan de Heeren Inteekenaren verzonden: LAUTENSCHLAGERS ***Verhalen*** voor de Godsdienstige Jeugd en het Christelijk Volk. *Zesde* Deel. *Kostuum.* Met Kerkelijke Goedkeuring f 0.50

Het *Zevende* Deel zal spoedig volgen.

Levens van de Heilige Alexis en Franciscus de Paula f 0.07½

De Biecht, door Mgr de Ségur, uit het Fransch vertaald door G. G. Honig, Kapelaan te Amsterdam f 0.07½

De Allerheiligste Communie, door Mgr de Ségur, uit het Fransch vertaald door G. G. Honig, Kapelaan te Amsterdam f 0.07½

Beide werkjes ineen gebonden in een cartonnen bandje met [illegible] f 0.20

Bovenstaande werkjes zijn bijzonder ter uitdeeling geschikt.

De Novicen Meesteres, ingelicht nopens hare pligten, leiding en regel van bestuur, door Leguay uit het Fransch vertaald door N. A. Janssen, R. K. Priester. Met Kerkelijke goedkeuring f 0.80

De maand October, toegewijd aan O. L. V. van den Rozenkrans f 0.40

De maand November, toegewijd aan de geloovige zielen f 0.30

Vrijheid, Gezag en Kerk, ophelderingen van de groote vraagstukken van den tegenwoordigen tijd, door Wilhelm Emm. Baron von Ketteler, Bisschop van Maintz f 1.80

Rome et l'Episcopat Catholique, reponse de son Eminence le Cardinal Wiseman à l'adresse qui lui fut présentée à son retour de Rome par le Clergé de l'Archidiocèse de Westminster, 1 vol. in 8° fr. 0.75

Résolutiones seu decreta Authentica Sacrae Congregationes Indulgentiis Sacrisque reliquiis praepositiae ab anno 1668 ad annum 1861, accurata collecta ab Aloisio Prinzivalli, *avec l'aprobation de Rome et de Malines*, vol. grand in 8° de 500 pages fr. 5.—

Elementa Theologiae Dogmaticae e probatis auctoribus Collecta et Divini verbi ministerio accommodata opera Fr. Xav. Schouppe s. j. 2 forts vol. in 8° fr. 8.—

La Salutation Angelique, traduit de l'Allemand d'Alban Stolz, 1 vol. in 12 fr. 1.—

Discours sur divers sujets de la morale chrétienne prêchés à Turin, par le P. Bordoni s. j. 12 vol. in 12°. Prix de chaque vol. fr. 2.—
6 volumes sont en vente.

Christelijke Zedeleer der Evangelische waarheden aan het christen volk in Zon- en Feestdaagsche sermoonen, voorgedragen door F. Honolt, Priester van de Societeit van Jesus, 24 deelen in groot 8°. Prijs per Deel fr. 2.50
13 Deelen zijn reeds verschenen.

ZIELEN OCTAEF,

in acht Sermoonen, door P. J. Heymans, Pastoor te St Peeters-Jette, 1 boekdeel in 18.

Prix fr. 1.50.

Le même ouvrage en Français, traduit du Flamand, Prix. fr. 1.—

MANUEL COMPLET
DE LA PIÉTÉ CHRÉTIENNE
ENVERS LES MORTS.
Par l'abbé J. T. Burton.

Un vol. in 18° de 452 pages. Prix fr. 1.50
(495)

Bij den Boekhandelaar C. L. VAN LANGENHUYSEN is van de pers gekomen en verzonden:

GESCHIEDENIS DER REGERING
VAN
PIUS IX,
DOOR
Dr. W. J. F. NUIJENS,

1e Deel 2e Afl. waarmede het 1e deel compleet is.
Prijs f 2.62½.

HET
ONTWERP VAN WET
OP DE
UITOEFENING
DER
GENEES-, HEEL- EN VERLOSKUNDE
IN ONS VADERLAND,
TOEGELICHT DOOR
W. J. F. NUIJENS,
M. O. D. & HM. T. P. L. te Westwoud.
Prijs 35 Cents.

DE BEELDSTORMER
EN
ZIJNE DOCHTER,
Eene geschiedenis uit de XVIe eeuw, door
H. A. BANNING.
In 8° groot 240 bladz. Prijs f 1.—

MARIA REGINA.
Een verhaal uit onze dagen.
Naar het Hoogduitsch van IDA Gravin HAHN-HAHN.
Twee Deelen. Prijs f 5.—

Chez C. L. VAN LANGENHUYSEN on peut s'abonner sur:

L'ÉGLISE.

JOURNAL RELIGIEUX, SCIENTIFIQUE ET LITTÉRAIRE,
sous la direction d'une Société d'Ecclésiastiques romains et français.

Selon le contenu du Prospectus ce Journal hebdomadaire qui paraîtra à Paris, promet non seulement une lecture instructive et agréable, mais il ranimera en même temps l'amour pour l'Église. Voici ce qu'on en dit: „Oeuvre de piété, de science, de principes et de conviction, **l'Église** n'aura pour but que de répandre parmi les Prêtres et parmi les Fidèles la plus pure doctrine, telle qu'elle émane du centre même de l'infaillibilité. Nous ne combattrons sous aucun drapeau politique, nous ne nous mêlerons à aucun des partis qui se disputent le monde. Nos pensées et nos espérances sont placées plus haut. Nous visons à une révolution plus féconde et plus permanente.

„Réunir dans un même faisceau Rome et Paris, appeler ces deux éléments de régénération sociale à se concentrer et à s'unifier dans une communauté de maximes, raviver dans l'âme des Prêtres et des Fidèles le culte des saines traditions et le véritable esprit du Sacerdoce, étendre à chacun et développer pour tous l'excellence et la sécurité des doctrines invariables du Siége Apostolique; et, pour cela, étudier Rome dans tous les actes de sa multiple vitalité, dans les travaux si savants et si peu connus de ses Congrégations cardinalices ou de ses Académies théologiques, tel est le plan que nous nous sommes tracé. Avec l'aide de Dieu, nous n'en dévierons jamais.

„Ce plan a été soumis en France, en Angleterre, en Allemagne, en Belgique, en Espagne et dans la plupart des centres catholiques, à d'illustres prélats, aux plus savants ecclésiastiques et à des écrivains célèbres. A Rome même, au moment de la réunion des Evêques venus de tous les points du globe pour fortifier Pierre dans le plus complet épanouissement de sa force, nos collaborateurs ont exposé à divers cardinaux et évêques le but auquel nous tendons et les moyens par lesquels nous espérons y arriver. Tous nous ont honoré des approbations les plus flatteuses, tous ont daigné nous promettre verbalement ou par écrit les encouragements les plus sincères. C'est avec cet appui, dont nous tâcherons de nous montrer plus dignes de jour en jour, que nous nous présentons à nos frères dans le sacerdoce et à nos frères en Jésus-Christ."

CONDITIONS.

l'Église, publication hebdomadaire, paraîtra le 1e Novembre 1862, dans le format grand in-8°.

Chaque numéro de ce Journal, qui aura une feuille d'impression, c'est-à-dire seize pages de texte, donnera un article de fonds sur un sujet religieux, des exposés de doctrines ou une étude suivie sur quelques points curieux ou controversés de l'histoire ecclésiastique.

Le prix de l'abonnement par an est de 16 francs (fl. 7.60), franco p. p.

L'abonnement est payable d'avance.

A la fin de l'année, une table des matières et une couverture seront envoyées aux Abonnés.

Amsterdam, bij C. L. van Langenhuysen, Drukker en Uitgever.